

vas in tudi suho vejčje v gozdu pobira, ker drv ne morem kupiti za noben denar, dasiravno so krog in krog sole veliki grajski gozdovi, iz katerih dobivajo les za kurjavo le interese agrarne reforme. Narekuje tovarišu mesečne izdatke, ki jih vem na pamet kakor litanije vseh svetnikov, katere sem se naučil kot mnogoletni ministrant. Tovariš korajžno zapisuje moje narekve mence, da bo že našel vzrok, radi katerega jaz z visoko plačo ne morem izhajati. Pri zapisovanju računskih postavk govori bolj sam s seboj, kakor na pr.: to je že primerno, to že mora biti, to ni veliko. Pri zadnjem postavku mi reče: Okoli 150 K mesečno za 10 km dolgo pot h učiteljskemu zborovanju in za enkratni pohod v tednu v gostilno v domačem kraju ali v sosedni kraj, da pridem iz samotnega samotnega bivališča malo med ljudi in se tam kaj pogovorim in da z vem za razno mnenje ljudstva o tej in oni reči. Sedaj pa skoči tovariš pokoncu in pravi, da je ta vsota dosti prenizka za sedanje draginske razmere, a jaz mu mirno odgovorim, da mora biti dovolj, ker včasih mi še za te poti toliko ne preostane. Nato zapisujem jaz tovarišev izdatke, prav malo postavk ima, a te so velike in mu vsled tega od 2700 K v mesecu dostikrat nič ne ostane, dasiravno ne izda za časopise, knjige, dobrodelne namene, kot samec približno toliko, kot jaz s štiriglavno družino. Konečne besede mladega tovariša so: Od tebe se lahko učim gospodariti. Jaz pa pravim, ko bi dobil krajcarje moje plače po starem avstrijskem sistemu v kronah izplačane, bi še boljše gospodaril v korist sebi, družini in milemu narodu slovenskemu.

Idealen sem bil ves čas svojega službovanja, a moj idealizem bo zmrazil, ker ne dobim v domačem — gozdnem kraju drv, dasiravno se stare grajske bukve naslanjajo skoraj na šolsko poslopje. G. državni uradnik, okrožnega agrarnega urada je rekel, da učitelji ne dobijo drv iz teh gozdov, ker niso interese agrarne reforme v smislu te in te naredbe in oni imajo tudi dovolj plače, da si iz drugih krajev drva oskrbe.

To naj velja kot dodatek k uvodnemu članku št. 45 »Učit. Tovariša«.

Jenkovski.

Nove šolske tiskovine.

(iz zapisnika zborovanja okrajnih šolskih nadzornikov.)

Okrajni šolski nadzorniki iz okrajev na bivšem Kranjskem so se sešli dne 25. septembra t. l. v Ljubljani k sestanku.

Pod predsedstvom višj. š. nadzornika E. Gangla se je vršil med drugim tudi razgovor o novih šolskih tiskovinah in o važnejših šolskih zadevah. Z ozirom na nove šolske tiskovine in nove učne predmete so bili sprejeti važni sklepi, ki se tičejo vsega ljudskošolskega učiteljstva.

Te sklepe podam učiteljstvu v nastopnem z namenom, da mu lajšajo šolsko poslovanje in mu služijo v svrhu enotnega postopanja pri reševanju uradnih spisov. Na tem sestanku je o uredbi novih šolskih tiskovin poročal okr. šol. nadz. A. Rapč. To poročilo vsebuje naslednja določila: V zvezi s pričetkom š. l. 1921/22 v šole te-le nove, oz. preurejene tiskovine: »Matični list«, »Izkaz o šolskem napredku«, »Šolska naznanila«, »Katalog« in »Tednik«.

Po dovršeni šolski dobi bo iz »Matičnega lista« posneti ves potek šolskega življenja učencevega. Ta list bo obenem učitelju poleg lahke preglednosti prihranil tudi mnogo pisarij, vedno bo lahko čist in vladal bo lep pregledni red. Opomnja na zadnji strani spodaj velja za eventualni vpis neobiskovanja učenca, bodisi zaradi boleznih ali kakega drugega vzroka.

Z »Matičnim listom« je v zvezi »Izkaz o šolskem napredku«. Ta tiskovina bo nadomeščala šolska naznanila za vso šolsko dobo in se bo izdajala polletno ter se dostavljala staršem na vpogled in v podpis, nakar bo »Izkaz« vrniti šoli. Ob otrokovi preselitvi ga je poslati na šolo, kamor se otrok preseli; ob njegovem izstopu pa preide v njegovo last. Ta izkaz vsebuje vse podatke, ki so tudi v »Matičnem listu«. Četrta in peta stran sta namenjeni izpremembam, 14. in 15. stran pa izpisom iz zakonov in ukazov v poučilo roditeljem in njihovim namestnikom. Ti izkazi se bodo letos rabili le v I. šol. l., odnosno razredu, in se sukcesivno nadomeščali 7 let zaporedoma. »Matični list« se sestavi torej v š. l. 1921/22 samo za novince in repetente I. razreda, oziroma od delka. Isto velja za »Izkaz o šolskem napredku«.

Ker bodo drugi razredni leto za leto tekom sedmih let dobivali dosedanja

šolska naznanila, so se tudi ta prilagodila novim tiskovinam z ozirom na polletno izdajanje in na nove predmete. Prav isto velja o katalogih. Obe tiskovini odpadeta po sedmih letih po splošni navedbi »Matičnega lista« in »Izkaza o šol. napredku«.

Tednik se je nanovo v svojih rubrikah izpremenil v toliko, da katehet vpiše poleg datuma tudi obdelano učno snov. V učnem jeziku se upošteva ustni izraz poleg pismenega miselnega izraza in šolskih nalog.

Srbohrvaščina ima svojo rubriko. Stvarni pouk se v tedniku vpiše s posebnim ozirom na domoznanstvo.

Svojo rubriko v novem tedniku imajo poleg dekliških tudi deška ročna dela, domače naloge in neobvezni predmeti.

Ob novem natisku bi bilo pridejati še morda rubriko za kmetijsko — prirodnoznanstvi in mestih in večjih krajih črtno — industrijsko — prirodnoznanstvi pouk, če se bo kot predmet posebej klasificiral; sicer se pa snov lahko vpiše v dosedanje rubriko za prirodopis in p. doslovi.

Po tem poročilu so se popravili oziroma skupno določili nekateri vpisi pri tiskovini »Izkaz o š. napredku«. Da se vodi ta tiskovina enotno, naj blagovoli učiteljstvo popraviti v tem »Izkazu« naslednje izpremembe:

Na ovojni in na prvi strani se vpiše zgoraj na desno tekoča številka matičnega lista. Pod »Izkazom« se vpiše v podolgi okvir priimek in krstno ime šolobiskajočega otroka. Na četrti strani pripiše v predzadnjo kolono »in pristojnost«, katera izprememba se izvrši pri selitvi zlasti onih otrok, katerih očetje so državni uradniki. Na strani šesti zapiše razred z rimsko, oddelek pa z arabsko številko; nad oznamenilom uč. stp., ki se po potrebi črta, zapiše skrajšano »skupina«, zraven na desno nad pičico »višja (oz. nižja)«, kar velja za eno- in dvorazrednice.

V isti vrsti črta »Obiskuje ta razred (odd. uč. stp.)«, nad to pa zapiše »Štev.«. Tu je mišljena številka razreda. Zraven besede »ponavlja« napravi črto ali pa p¹ ali p², kakor že učenec ponavlja razred prvič ali drugič. V rubriko »Letni uspehi« zapiše povprečni red od spodaj navzgor s črkami, prav dobro, ali dobro, ali zadostno, ali nezadostno. Pri tem upošteva klasifikacijo obeh polletij, a večjo vrednost prilaga na klasifikacijo II. polletja. Skupno število vseh zamud se ravna po prejšnjih šolskih letih.

Primer za prvo šolsko leto:

Štev. za mujenih šolskih poldni	opravič.	2	3	Skupno štev. vseh zamud	5
neoprav.	—	2		2	7

Primer za drugo šolsko leto:

Štev. za mujenih šolskih poldni	opravič.	3	7	Skupno štev. vseh zamud	15
neoprav.	3	—		3	20

Pri vsakem naslednjem šolskem letu se torej vštejejo pri rubriki »Skupno število vseh zamud« vse opravičene in neopravičene zamude vseh prejšnjih šolskih let. V izkazu o šolskem napredku v š. letu se pokaže celotno število vseh opravičenih in neopravičenih zamujenih šolskih poldni dotičnega šolskega otroka.

Na tej strani popravi v predzadnji vodoravni koloni zadnjo besedo »izvrši« v besedo »izdal«. To kar si popravil na strani 6 popravi zaporedoma tudi vsako naslednje šolsko leto na strani 7. do 13.

Ko je otrok dovršil šolsko obveznost, zapiše šolski vodja, spodaj na 15. strani »Velja kot izpastnica«, (odhodenica).

Če se zgodi otrok za vstop v srednjo šolo, ko je dovršil IV. ali V. razred najmanj z zadostnim, ali pa za vstop v meščansko šolo, ko je dovršil najmanj V. razred osnovne šole z dobrim uspehom, zapiše v izkaz dotičnega razreda v zadnjo vodoravno rubriko »Za prestop... v srednjo šolo (meščansko šolo)... sposoben«. Ta stran imej poleg razredniškega podpisa na levi strani tudi podpis šolskega vodje: na sredo med oboj podpis naj se pritisne šolska stampilija.

Za »Matične liste« se uvede s. š. l. 1922/23 posebna ovojna pola, ki bodi iz močnejšega papirja. Sestavo ovojne pole, ki bo imela natančen pregled »Matičnega lista« z določenim razkazom, uredi šolski vodja koncem vsakega leta z razredniki dotičnega razreda.

Pri zapisovanju »Matičnega lista«, in morda tudi pri drugih novih tiskovinah, se pokažejo tekom leta gotovo še kake pomanjkljivosti, ki so pri vsaki novosti skoro neizogibne. Učiteljstvo naj jia skrb-

no zabeleži, da se pomanjkljivosti ob letu na tiskovinah primerno popravijo.

Poleg teh poprav se je določilo in ugotovilo po zbornem posvetovanju se te-le

1. Sestavi se seznam periodičnih uradnih spisov, da ve učiteljstvo, kaj in kdaj zahteva okr. š. svet od šolskih vodstev dotične rešitve.

2. Repertorij dobe vsa šolska vodstva potom okr. š. svetov.

3. S šolskim letom 1922/23 se zdrži ta tednik in dnevnik v eno tiskovino.

4. Osebnne popisnice se izpopolnijo s službenimi razpredelnicami, kakršne so uvedene na bivšem Štajerskem.

5. Clani okr. šol. svetov dobe, če se udeležijo seje, in ako so nad 8 km oddaljeni od sedeža urada, po 30 K dnevne in po 250 K kilometrine.

6. Clani okr. šol. svetov dobe, če se udeležijo seje, in ako so nad 8 km oddaljeni od sedeža urada, po 30 K dnevne in po 250 K kilometrine.

7. Poveljevanje pri šolski telovadbi bodi enotno. Povelja naj se vzamejo iz dr. Lj. Pivkove in Adolfa Schaubove knjige »Telovadba«.

8. Srbohrvaščina se mora uvesti v vse šole s. š. l. 1921/22. V tretjem š. l. se poudari 1 uro na teden, v naslednjih š. l. pa po 2 uri. Na eno in dvorazrednicah naj se vadi najmanj vsaj pisanje in čitanje cirilice.

9. Vse šolske knjige, ki so bile tiskane pred in med vojno (kjer se nahaja cesarska pesem, avstrijska zgodovina in drugo), se ne smejo več uporabljati pri pouku.

10. Deška ročna dela naj se poučujejo se-le od 5. šol. leta dalje le na onih šolah, kjer so dana za ta pouk vsa sredstva in kjer je učiteljstvo v to usposobljeno.

11. Isti pogoji veljajo za kmetijsko-prirodnoznanstvi pouk. Učni načrt sestavi ta nadzornika za šolske vrtove Fran Črnogoj in Andrej Škulj. Kmetijski pouk v nadurah ostane kot doslej.

12. Normalni načrt za kmetijski pouk, ki je izšel med vojno kot tiskovina, mora imeti vsaka šola. Ako tega načrta na šoli ni, naj sporoči to šolsko vodstvo potom okrajnega šolskega sveta višjemu šol. svetu, ki mu načrt preskrbi.

13. Dosedanji učni načrti so v marsičem zastareli, pa jih tudi ni dobiti; sestavijo se novi. Z ozirom na nove učne predmete se sestavi istotako vzorci za urnike za vse kategorije osnovnih šol.

14. Najnižja kazen za neopravičene šolske zamude je 10 K, najvišja pa 200 K. Za 20 K denarne kazni se računa ob nezdržljivosti strank 1 dan zaporne kazni.

15. Učitelj(ica), ki ne nastopi službenega mesta šest tednov pred velikim počitnicami, (računa se dejanska zaposlenost), ne dobi za čas počitnic nobenih službenih prejemkov. (Nam ni znana nobena ministerjalna naredba in ne zakon, ki bi to odredil. Op. uredn.)

16. Prepisi zapisnikov domačih konferenc naj se pošiljajo redno vsak mesec okrajnemu šolskemu svetu v pregled in potrditev. Za enorazrednice seveda ta sklep ne velja. (V Ljubljani so bili prepisi zapisnikov komaj odpravljeni. Op. uredn.)

17. Če pri sestanku okrajnih šol. nadzornikov se je ugotovilo, da odkrije praksa pri spisovanju novih tiskovin še marsikatero pomanjkljivost.

Ko je pisec tega članka predaval na učiteljskem zborovanju v Kranju o uredbi novih tiskovin, so se pokazali glede točnega spisovanja v marsičem novi dvomi. Tako so n. pr. prišli zborovalci do zaključka, da je le na korist »Matičnemu listu«, ako se repetentov ne sprejme vanj v začetku šol. l. 1921/22, ampak se vodijo še dalje v stari šolski matici! Za vone ponavljalce, ki ponavljajo razred drugo ali tretje leto, bi se morali vpisati redi v »Izkaz o šolskem napredku« istojasno že za prvo in drugo event. tretje leto, ker hodi dotičnik faktično že drugo oz. tretje leto v šolo. Če obiskuje tak otrok eno in isto šolo ves čas šolanja, bi se dalo to že še urediti: preglednice bi pa delalo razredniku, ako je obiskoval tak ponavljalec v prejšnjih letih kako drugo šolo. Z ozirom na povedano sledi:

V »Matični list« naj se vpišejo za šol. l. 1921/22 — ki se smatra kot prvo začetno leto — samo oni otroci, ki so s 15. sept. 1921 šoloobvezni, oziroma so bili v tem letu sprejeti nanovo v šolo, četudi še niso z istim dnevom dovršili 6. leta.

* Primerjaj dijete, ki so veljavne splošno za vse drž. uradnike in urejene z naredbo ministrstva. Op. uredn.

Le na ta način je mogoče imeti v redni evidenci vse »Matične liste«, tudi za poznejša šolska leta.

Tudi je ugotovil ta učiteljski zbor, da je najprikladnejše, če se dajo koncem vsakega leta »Izkazi« staršem v pregled in podpis že en dan pred zaključkom šol. leta, da jih otroci vrnejo na zaključni šolski dan šolskemu vodstvu v širambo, sicer bo zlasti na kmetih od otrok težavno dobiti pravočasno te »Izkaze«.

Nadalje se je določilo, da bi bilo najumestnejše, če pridejo otroci na šolo iz drugih šol, pa imajo z domačimi učenci isto matično število, da se uvrste začetki za abecednim redom otrok. V tem slučaju morajo dobiti na novi šoli naslednje zaporedno številko. Mogoče je pa take učence tudi tako razvrstiti, da ostane prvotnim šolarjem na domači šoli neizpremenjeno matično število, n. pr. število 5, novini pa se pridene zaporedna črka, n. pr. 3a.

Uradna določila o novih šolskih tiskovinah so razvidna iz 123. naredbe poveljstva za uk in bogočastje, s katero se izpreminjajo nekateri členi do končnega š. l. 1921 ter se v ljudsko šolo uvajata dva nova predmeta. Ta naredba je izšla v 46. številki »Izradnega lista« letu k II. z dne 2. maja 1921.

1. drugi odstavek § 10 te naredbe velja, če se »Izkaz« izgubi, se mora oskrbeti duplikat, ki pa se izda le kolikovan s koncem 2 Din in proti vplačilu 5 Din. Kei je ta odstavek premo določen, nastaja vprašanje, kdo hrani to plačilo 5 Din? Ali sme to vplačilo obratiti zase šol. vodstvo kot nadomestilo za nakup novih »Izkazov«, ali pa naj obo vodi poseben blagajniški račun in odpošlje denar višj. šol. svetu, ki odpre za taka vplačila poseben blagajno? Je to vprašanje, ki ga mora končno javno rešiti ta katerikoli način edinole poveljstvo za uk in bogočastje kot postavodajalec.

Fremalo določen je tudi § 5 te naredbe. Zodi se lahko, da pride sčasoma otrok z drugih šol zopet nazaj na prvotno šolo, kjer je prejel izvirnik »Matičnega lista«, toda pri preselitvi preme prvotna šola od prejšnjega šol. vodstva prepis »Matičnega lista«. Kaj naj se vadi v tem slučaju? Ali izvirnik ali njegov prepis? Oboje je možno. Boljše pa je, da se vodi prepis izvirnika, v original pa se zapiše po dokončanem osmem šol. letu izstop iz šole, ko je otrok dejansko zadostil šolski dolžnosti.

Vse pomanjkljivosti, ki jih imajo nove šolske tiskovine, naj naznani učiteljstvo višj. šol. svetu, ki jih po zato določenem odseku pregled in uredi. Samo na ta način pridemo do šolskih tiskovin, ki bodo brez napak, in potem po zaključnih navodilih, ki jih da ta odsek, do enotnega spisovanja in urejevanja novih šolskih tiskovin.

V. Rus.

Moč — volja in alkohol.

(Referat na zborovanju učiteljskega društva za Mežiško dolino.)

Nimam namena podati v referatu definicijo moči in volje. Moj cilj je samo podati nekaj misli, kako bi se dalo vzgojiti moč in voljo gojenca kot protutež posnemanju nagona za uživanje alkohola.

Interes države in vsakega posameznika nam narekuje cilj: vzgojiti iz človeka, človeka sposobnega za bivanje poleg svojih sočlovekov. Česa neki bi si mogla država bolj želeli nego-li, da se vrednost moči in žená kar najbolj dvigne, da drug drugega podpirajo v korist države? Tako vprašuje že Platon v svoji državi. Človeško življenje se sicer začneja že »ko še ni rojen«, brez vodstva se pa nadaljuje, ko so se zaprle za njim šolske duri za vedno. Šola mu mora torej dati popolnito za nadaljno življenje. Rousseau nam navaja v to svrhu troje vzgojevalnih činiteljev: gojenčev, ljudi in pa stvari. Subjekt, na katerega najlažje vplivamo in ga imamo večinoma pred seboj, je gojenec. Nanj moramo vplivati, zmanjšati pa kolikor je le mogoče slabi vpliv činiteljev, ki bi nam krutili dosego cilja; to je vpliv ljudi in pa stvari. Na gojenca pa vplivamo le v določenem roku, dokler ga imamo pred seboj kot subjekt v šoli. Ko zapusti šolo, mora imeti »sopotnico«, ki ga obvaruje pred slabim vplivom ljudi in stvari, to je pred takozvanim »svetom«.

Vsi svetovoznani pedagogi navajajo kot najvažnejše sredstvo vzgoje — moč in voljo, iz kojih se izkristalizira bodoči značaj. Ihsen pravi: »Vse ali nič«. Da se naše stremiljenje ne razblini v nič, je treba vse sile koncentrirati v boju, v dosegu vsega. Izšli smo pred kratkim šele iz svetovne vojne, ki je provzročila surovi milje, mi moramo iztrebiti šele to zlo, demobilizirati moramo takorekoč

vajne duše in potem šele se more pričeti prava zgradba dela.

Nivó človeštva je vsled vojne zastrupljen in prepojen z alkoholom, alkoholi nam pa uniči lahko docela načrtani deli.

Ker se pa dela in kuje nivó človeštva iz volje in dejanja posameznika, moramo najbolj upoštevati in gojiti voljo. Največje važnosti za vsaki uspeh je moč hotenja. Zato naj bo geslo: **to znam tudi jaz, to zmorem tudi jaz.** Saj pravi tudi Cankar sledeče: »Kdor dvomi o svoji moči, ni več močan.« Macchiavelli pravi, da neomajni volji nič ni nedosegljivega. V mladosti je pa cilj veliko lažje dosegljiv kot v starosti. Čim starejši postaja človek, tembolj se zmanjšuje fanatizem volje in na njegovo mesto stopa izkušnja. Scheler nam to jako dobro karakterizira z besedami: čim primitivnejši je človek, tembolj veruje, da mu je mogoče vse s samim hotenjem. Najpomembnejša lastnost hotenja je pa nedvomno zavest, ki nam pove: to v svojem dejanju premoreš in tega ne zmoreš. Ta zavest je mati vere in pristnega veselja do življenja. Zato pa moramo imeti v pedagogiki zmiraj pred očmi, da vzgajamo in širimo samozavest moči, ker dragače gre mnogo sil v izgubo, ker se človek ne zaveda prav tega, kaj zmore in ker se ne zaveda moči lastne volje. Zato tudi pravi Macchiavelli: »Tisti, ki se ne zaveda moči, obenem noče tega, kar hoče — in obenem hoče tudi to, česar noče.« To kar bi se reklo z drugimi besedami: človek brez volje, je brez moči cilja in brez krnila, ki prične vsako delo in vse in ničesar ne dovrši. Dr. Ozbalt imenuje človeško bitje »homo faber in homo fabiens« — otroka sveta in otroka luči. Svet in luč naj torej kujeta značaj. Kaj je značaj, je se celo Kerscheneisterju nejasno. Pač pa nam navaja nujno potrebne elemente značaja: moč, voljo, obvladavanje samega sebe, za to jasnost sodbe in tankočutnost. Veliko se greši, ker se zanemarija vzgoja značaja in se vzgoja preveč naslanja na razum. Človeške značaje se pa mora v prid skupnemu življenju pravilno ceniti in pravilno vzgajati. Človeški razum uporabljati poravnati, to kar ima od dobrega značaja, samo v egoističen dobrobit, ker mač ima razum samo vidik: preračunati, ugotoviti in vladati. Paralelno z razumom hodi instinkt, ki je veliko idealnejši, kot na razum, a ne rešuje problemov, ker poravnati ni združen z voljo in močjo. Dokazujem omenjeno trditev sledeče: Kaznovanega sleparja pahamo iz družbe, zavistnega strahopetca in nezmožnega grajevca proglasimo za duhovito glavo, želimo si zdravja, zaničujemo ubogega; tistega, ki prenaša samoto, smatramo za čudaka. Pravimo, da zaničujemo boječnost, pa se ne zavedamo, da je radovednost, laž, prekanjenost, plahost itd. na isti stopnji z njo. Nikakor pa ne povzdiguje moči krepostne koristi, kakor bi bilo treba n. pr. pogum, resničnost, zvestoba in nesebičnost. To pa radi tega, ker nam zabranjuje egoistični razum.

Jasno je, da le utrjen značaj koristi celokupnosti in moderni državi. K temu pa je potrebno poštenja in odgovornega čuta napram sebi in napram drugim. Da pa to spoznanje tudi udejstvujemo, ravnajmo zopet voljo, moč hotenja in kot tretjo točko izvršitev teh dveh predpostavitev, to je obvladavanje samega sebe.

Človek lahko živi brez železnice, telefona, električne luči, nikakor pa ne brez obvladavanja samega sebe. Foerster pravi, da je obvladavanje samega sebe za človeka to, kar za leva čeljust in zobovje, za ujeđe pa oko. Večkrat nas je našega smeha sram, a mi kljub temu ne obvladamo naših mišic. Se hujske pa je obvladavanje jezika. Pitagorejci so sprejeli nove člane v društvo šele z dokazilom, da zna petent 3 leta molčati; bili so pa zato močnejši vzgledov obvladavanja samega sebe. Demostenes je šel k morju in odpravil jeclanje. Julij Cesar se je ubranil vsake nepremišljene besede v letu s tem, da je, predno je kaj izgovoril, šel do 20. Ako ima človek moč obvladavanja samega sebe, je to toliko, kot da je on tudi gospodar svojega telesa in svojih slug, tako mišic, želodčnih živcev itd. Naglo izven človek je brez vsake samoobvlade, je avtomat, ki ne obvlada samega sebe. Človek si je priporil vladno nad naravo, s svojo eneržijo in svojo močjo. Samo močnim naturam je bilo mogoče najti iznajdbe, da obvlada človek elektriko, paro, da ima dinami in da je tako gospodar sveta. Ventil pri stroju regulira množino pare in potem tega premik lokomotive, preobli škodljivi tok elektrike uniči strelodvod. Pri nas more nadomestiti vse to — obvladavanje samega sebe. Uravnati mora smeh, jezo, glad,

na potovanju jezo, zaspanec, sploh vse, kar nam je lahko zoprno. Veliko je ljudi, ki imajo dobro srce, pa nimajo moči volje, ker tudi ne poznajo obvladavanja samega in so radi tega hudobni ljudje. Vzgoja obvladavanja samega sebe pa potrebuje najstrožje konsekvencnosti. Stavebnik mora biti že pri polaganju temelja natančen. Kakor mora biti stavebnik previden, da pri polaganju temelja ne prezre okolnosti, ki bi izruvala ali izprala temelji, tako moramo biti tudi pri vzgoji obvladavanja samega sebe previdni in zamoriti v kati sovražne sile samoobvlade. Zatirati moramo laž, ki pride tukaj kot največja sovražnica v poštev.

(Dadije pril.)

Vabilo

k ustanovnemu občnemu zboru

Učitelj. stavbinske zadruga

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

ki se vrši v nedeljo, 13. nov.

t. l. ob 10. uri dop. v Učiteljski

tiskarni v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Sklepanje o ustanovitvi.
2. Čitanje in odobrenje pravil.
3. Izvolitev prvega načelnstva.
4. Izvolitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Pripravljalni odbor.

Iz naše organizacije.

Gospodarska organizacija.

Društvo »Učiteljska samopomoč« naznanja, da so pravila, ki so bila priobčena v »Učiteljskem Tovarišu« 21. oktobra 1920, št. 40, odobrena. Po teh pravilih se lahko zavarujejo za slučaj smrti učitelji, njihove žene in učiteljice v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki še niso prekoračili svoje starostne dobe 45 let. Dediči društvenikov prejmo tolikokrat po 2 D, kolikor je članov. Društvo ima sedaj 230 članov. Ob prvem smrtnem slučaju se bo izplačalo 460 D ali 1840 K.

Nanovo vstopivši član plača:

a) pristopnine do 25. starostne dobe 1 D, do 30. D 5, do 35. D 20 in do 45. D 50;

b) vpisnine 5 D;

c) za zadnji smrtni slučaj 2 D;

d) letnine 2 D;

e) upravnine 1 D in poštne stroške. Nadalje se pa plačuje letnine 2 D, upravnine 1 D in za vsaki smrtni slučaj 2 D ter poštne stroške.

V prošnji za vstopjem je treba navesti kraj, dan, mesec in leto rojstva in ji je priložiti zdravniški certifikat.

Kdor želi izvod pravil, naj pošlje v poštinih znamkah 1 D.

Smrtni slučaj se glasom § 4. pravil objavljajo v učiteljskih glasilih in se obenem odpošljejo položnice, na katerih so napisani zapadli zneski.

Člani v inozemstvu prejmo tudi pričinje naznanilo z navedenimi zaostanki v dinarjih, katere naj primernim potom poravnajo, oziroma pošljejo izjavo izstopa, če niso voljni ostati pri društvu.

Stari člani prejmo v kratkem položnice z napisanimi zaostanki v dinarski veljavi. Plačati je 70. 71. in 72. smrtni slučaj (Ivan Debelak, Ivan Grahli in Adeline Sadarjeva). Za 70. in 71. slučaj se plača še po 1/2 D, za 72. slučaj pa 2 D. Tadi letnina za 1922. v znesku 2 D in upravnine 1 D ter poštne stroški naj se vplačajo že vnaprej v izogib poštinih stroškov.

Občni zbor bo v božičnih počitnicah t. l.

Cenjene tovarišice in tovariši!

Vabimo Vas k obilnemu pristopu v društvo, da bo društveni prispevek v slučaju smrti najdražjega bitja tem večji in izdatnejši v pokritje velikih stroškov, ki so se in se bodo pojavljali v vsaki rodbini.

Pri tej priliki tudi prosimo okrajna učiteljska društva, naj bi priporočala to zavarovanje svojim članom, da se rešijo

v najbridkejšem položaju vsaj gmotnih skrbi.

Uprava »Učiteljske samopomoči«.

Darila.

— Za učiteljski konvikt je oabralo učiteljsko krškega okraja ob priliki društvenega zborovanja dne 22. oktobra t. l. znesek 708 K.

— Članarina in darila za učiteljski konvikt. Tov. Leopold Levstik za učiteljsko krškega okraja K 708.—; Josip Jerše za Naklega pri Kranju 40 kron.

Društvene vesti.

+ Slovenjebistrjsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 17. novembra ob pol 11 uri v deklški šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zapisnika. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o 1. pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini in o 1. glavni skupščini UJU v Zagrebu. 4. Najvažnejše o kmetijskem poktu, oziroma drugo aktualno predavanje. 5. Slučajnosti. Zborovanje je za vse člane obvezno. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za Konjiški okraj zboruje dne 24. novembra 1921 ob 11. uri v poslopju deške šole v Konjicah s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo 1. pokrajinske skupščine UJU v Rogaški Slatini. 4. Poročilo 1. državne skupščine UJU v Zagrebu. 5. Pisanje v ljudski šoli. (Por. g. nadz. tov. Schell). 6. Slučajnosti. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

+ Pedagoško-didaktičski krožek v Mariboru vabi na sestanku v sredo, dne 16. novembra t. l. ob 20. uri na deški meščanski šoli. Predava tov. Skof. Temna: »Določevanje vida in njega pomen v šoli.« — Pro domo: Vem, da je odveč — in tudi zaman — opozarjati na polnoštevilno udeležbo. Račoveden sem le, če je pri nas stanovska zavest res tako malo razvita, da bi se mogli udeležiti predavanja vsaj enkrat vsi vpisani člani. Ne zaradi števila, ampak zaradi predavanja samega. — Janko Pirc, t. č. tajnik.

+ Kamniško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 17. novembra 1921 ob pol dveh popoldne v šolskem poslopju v Domžalah. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Kmetijsko-prirodnoznanjski pouk, predava nadzornik šolskih vrtov tovariš Fran Črnogaj. 3. Slučajnosti. Udeležba zborovanja je obvezna, odsotnost je treba opravičiti tovarišu predsedniku Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra t. l. v Vuhredu ob pol 9. uri s sledečim sporedom: 1. Predavanje šefa oddelka za prosveto g. dvornega svetnika dr. Skaberne-ta. 2. Poročilo o pokrajinski in o glavni skupščini UJU (tov. Golob). 3. Predlogi. — Stanovska dolžnost je, da se udeleži vsak član(ica) zborovanja! Odsotnost se mora opravičiti! Opravičljiva je samo bolezen. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra 1921 ob 10. uri v »Mladiki« v Ptujju po nastopnem sporedu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Risanje v ljudski šoli. Tov. Jančič. 4. Poročilo o 1. državni skupščini UJU v Zagrebu. 5. Slučajnosti. Ob pol 10. uri zaprisega se nezaprizeženega učiteljsva na okr. glavarstvu. Ob isti uri odborova seja v »Mladiki«. Člani »Sol. Matic« se naj oglašijo pri poverjenikih! Tovarišice iz »Kola Jugosl. sester« naj ne pozabijo na pole in nabrane zneske! — Ivan Klemenčič, t. č. preds.

+ Učiteljsko društvo za poltični okraj Ljutomer zboruje v torek, dne 15. novembra t. l. v Gornji Radgoni. Začetek točno ob pol 10. uri. Dnevni red: 1. Odobritev zadnjega zapisnika. 2. Došli dopisi. 3. Razgovor o raznih stanovskih in šolskih zadevah. 4. Potovanje po Srbiji. Poroča tov. Cveko. 5. Poročilo o 1. državni skupščini UJU v Zagrebu. Poda tov. Ivanjšič. 6. Slučajnosti. Pred zborovanjem kratka pevska vaja. Pridite polnoštevilno! — Predsednik.

+ Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra točno ob 9. uri v Celju v mestni deški šoli po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Stanovske in društvene zadeve ter dopisi. 3. Poročilo o seji širšega sosveta in 1. pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini ter o 1. državni skupščini UJU v Zagrebu. 4. O šolskih vrtovih in kmetijskem pouku, predava nadzornik za šolske vrtove gosp. A. Skulj. 5. Predlogi in slučajnosti. 6. Vprašalna škrinjica. Ker je tokratno zborovanje zadnje v tekočem letu in je po sklepu skupščine UJU v Slatini udeležba za vsakega člana obvezna, vabijo se vse tovarišice in tovariši, da se polnoštevilno udeleže zborovanja.

A. Sivka, t. č. predsednik.

Iz Jugoslavije.

— Za izenačenje plač in preuredbo draginjske doklade. Iz Beograda poročajo. Zakonodajni odbor bo razpravljal te dni o uredbi glede draginjskih doklad drž. uradnikov. Demokratski klub je z ozirom na to razpravljaj o tem vprašanju in sklenil, da naj se uredba izpremeni in izvede izenačenje plač za vso državo. Po ustavi mora zakonodajni odbor resiti uredbu do dne 28. decembra. V debato sta med drugimi posegla ministra Pribičević in Krizman, ki sta posebno naglašala potrebo, naj se draginjska doklada uredi po draginji po mestih, ne pa, kakor dosedaj, po pokrajinah.

— Razširjenje naše gospodarske organizacije. Opozarjamo na današnje poročilo o razširjenju »Učiteljske Samopomoči«, ki je prinašamo v oddelku »Naša gospodarska organizacija«, ker ne zadeva samo članov Samopomoči temveč tudi ostalo učiteljsvo. Predsednike in tajnike okrajnih učiteljskih društev opozarjamo, da naj spravijo poročilo o izpopolnitvi našega gospodarskega organizovanja tudi na dnevni red okrajnih učiteljskih zborovanj.

Poziv! Nekatera vodstva ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol se do danes niso poravnala računov za dobavljanje drv v letu 1919/20. Prosim vsa prizadeta vodstva, da store to nemudoma, da jih ne bo de treba navesti imenoma. Denar je poslati podpisanemu, ki bode potem končno obračunal z deželno banko. — J. Ambrožič.

— Zalec. (Dopis.) Z ozirom na dejstvo, da je na državnih trgovskih šoli v Celju nemščina obvezen predmet, je tuk. kr. šol. sv. sklenil, tudi na tuk. osnovni šoli vpeljati nemščino kot neobvezen predmet začeniši s 3. šol. letom. Zglasilo se je 82 otrok, kateri se poučujejo v treh oddelkih po tri ure na teden. Po najnovjši naredbi Viš. š. sv. se mora s 3. šol. letom vpeljati tudi srbohrvaščina kot obvezen predmet na vseh osnovnih šolah brez razlike; ta naredba je pa neizvršljiva za to, ker nasprotuje vendar vsem pedagoškim načelom, da bi se otroci 3. šol. leta poučevali v treh jezikih, ko komaj obvladujejo materinščino. Težko izvršljiva pa bi bila naredba tudi zaradi tega, ker stanejo danes knjige ogromne vsote in komaj so plačane vpelane knjige, morale bi se nabaviti zopet nove. Moje tozadevno mnenje je sledeče: Kdor se hoče nemščine učiti, naj si najame učitelja in naj ga tudi plača; srbohrvaščina se pa naj obvezno vpelje s 4. šol. letom višje organiziranih osnovnih šol; pomisliti je treba na prenapolnjene eno- in dvorazrednice v samotnih in hribovskih krajih. Višji šol. sv. bi moral najoprejš razveljaviti naredbo glede nemščine in potem se le potrebno in pravočasno ukreniti glede srbohrvaščine. Čudim se gk. tovarišem pri zeleni mlizi — A. P.

— Šola v Dobrni je priredila dne 23. oktobra t. l. poučni izlet h Gradišniku v Št. Jarž, katerega izleta se je udeležilo 41 kmetov iz Dobrne. Ob tej priliki je imel v Št. Janžu jako lepo predavanje o vzgoji dreves upravitelj državnih toplic g. Jankovič.

— Iz Dobrne. Dne 6. t. m. se je otvorila na Dolrni kmetijska šola. Podavanja se vrše ob nedeljah po pozni naši (2. uri) v šoli. Radi pomanjkanja prostora podavalo se bode eno nedeljo moškim, drugo ženskam. Z velikim zanimanjem je sledilo občinstvo današnjim predavanjem: 1. Učit. Hrastelj: Delo — njegov izvor in potreba; 2. šolovodja Šmid: Desetinsko število in dolgotne mere. (Praktična uporaba). Za podavatelje so nadalje obljubili: upravitelj drž. toplic Jankovič — Sadjereja: Miroslav Kukovič — Živinoreja, gnojšica in pašniki; gđc. Mara Vogrincova in Berta Plevčak — Krpanje, pletenje in šivanje; g. Veingerl — vrtnarstvo. Pozneje se namerava otvoriti tudi kuhinja, kjer se bodo kmetska dekleta vadila kunati priproste kmetske jedi in servirni tečaj.

— Desetletnica pomožne šole v Ljubljani. S pravkar pričetim šolskim letom je stopila ljubljanska pomožna šola v deseto leto svojega dela. Ustanovljena je bila v začetku šolskega leta 1911/12 z otvoritvijo prvega razreda. Že v par mesecih (istega leta v novembru) je dobila paralelni razred. Do 1. maja 1918 je imela pomožna šola samo dva razreda. Imenovanega dne se je otvoril tretji razred. Leta 1919/20 se je pomožna šola razširila v petrazrednico in je bil od šolske oblasti dovoljen tudi pripravljalni in šesti razred. Leta 1920/21 je pričelo tudi s pripravljalnim razredom (namenjenim onim otrokom, ki še niso godni za pouk v prvem pomožnem razredu). Z letošnjim letom se je izpopolnila pomožna šola s šestim, t. j. zadnjim razredom. — Pomožna